

Årdal kommune

Sakspapir

Saksnr.	Utval	Møtedato
121/23	Formannskapet	30.11.2023
	Kommunestyret	

Sakshandsamar: Erlend Kleiveland

Arkiv:
K1-151

Arkivsaksnr.:
23/1147 - 8

Budsjett 2024, økonomi- og handlingsplan 2024-2027

Saka gjeld

Budsjett 2024 og økonomiplan 2024-2027 vert lagt fram i samsvar med kommunelova kapittel 14, §14-1 til §14-5.

Bakgrunn

Kommunen skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevna vert ivareteke over tid, og det skal utarbeidast samordna og realistiske planar for eigen verksemd og økonomi, samt for lokalsamfunnet si utvikling. For å ivareta langsiktig berekraftig kommuneøkonomi, skal finansielle måltal for kommunen sin økonomiske utvikling vedtakast.

Økonomiplan og budsjett skal settast opp i balanse og være realistisk, fullstendig og oversiktleg.

Drøfting

Grunnlaget for utarbeiding av budsjett 2024 og økonomiplan 2024-2027 er gjeldande økonomiplan, budsjett 2023/revidert budsjett 2023 og ein grundig gjennomgang av alle budsjettpostar på tenesteområda for å avdekka avvik mellom budsjett 2023 og reelle kostnader/behov 2023/2024.

Føresetnader/endingar:

- Framlegg til statsbudsjett 2024
- KS sin prognosemodell er nytta ved berekning av skatt på inntekt og formue
- KS sin prognosemodell er nytta ved berekning av rammetilskot
- Eigedomsskatt er berekna utifrå nivå 2023
- Ajourføring av stillingsheimlar og lønsnivå utifrå bemanning 2023 og vedteke/forventa bemanning 2024
- Vakante stillingar som i dag er bemanna med vikarbyrå er lagt inn i budsjettet. I tillegg er det budsjetttert med tilleggskostnadene ein forventar ved å nytta vikarbyrå i staden for eigne tilsette

- Budsjettmidlar til overtid og vikarar i sjukemeldingsperioden auka opp i samsvar med reelt forbruk
- Lønsvekst 2024 på 5,1 % (SSB sept. 2023)
- Utvikling av utgifter til renter etter Kommunalbanken sine prognosar
- Grunna trong ramme er det ikkje lagt inn kommunal deflator (generell prisauke), men einiskilde av dei større postane er justert utifrå forventa/avtala prisvekst.
- Det er lagt til grunn netto råmetildeling på tenesteområda
- Nokre funksjonar er flytta mellom tenesteområda og det er oppretta nytt tenesteområde innan Reinhald
- Slam og renovasjon vert frå 01.01.2024 overført til SIMAS og utgår dermed frå tenesteområdet Kultur, miljø og samfunn
- Integreringstilskotet vert ikkje lengre ført til frådrag på tenesteområdet Sosialtenester, men ført som sentral inntekt då tilhøyrande kostnader er fordelt over mange tenesteområde
- Det er i budsjettframlegget ikkje lagt inn inntekter (eller tilhøyrande kostnader) med mottak av fleire flyktningar i 2024, berre inntekter og kostnader som kommunen får i forhold til dei som allereie er i Årdal kommune. Dersom det vert gjort vedtak om mottak av fleire flyktningar i 2024, vil både inntektene og kostnadene auka i høve til budsjettframlegget. Inntektene kan bereknast relativt presist, men kostnadene er svært avhengig alderssamansetning, trong for tenestetilbod m.m.

Rammene i økonomiplan for år 1 (2024), er tilsvarande rammene for årsbudsjett 2024.

Budsjett 2024 og økonomiplan 2024-2027 er utarbeida med følgjande profil:

- Svært stramt kommunebudsjett med negativ realvekst og lite handlingsrom.
- Fokus på å redusera både drifts- og personalkostnader for på sikt å kunna ha positivt netto driftsresultat i samsvar med måltal.
- Budsjett og økonomiplan prioriterer å halde nivået på tenesteytinga innanfor lovpålagte rammer, det kan forringe nivået på tenesteytinga og redusera tenesteytinga innanfor område som ikkje er lovpålagte

Frå 2024 overtek SIMAS IKS ansvaret for tenesteområda renovasjon og slam. Kostnader og inntekter frå dette området er difor ikkje inkludert i budsjettet 2024.

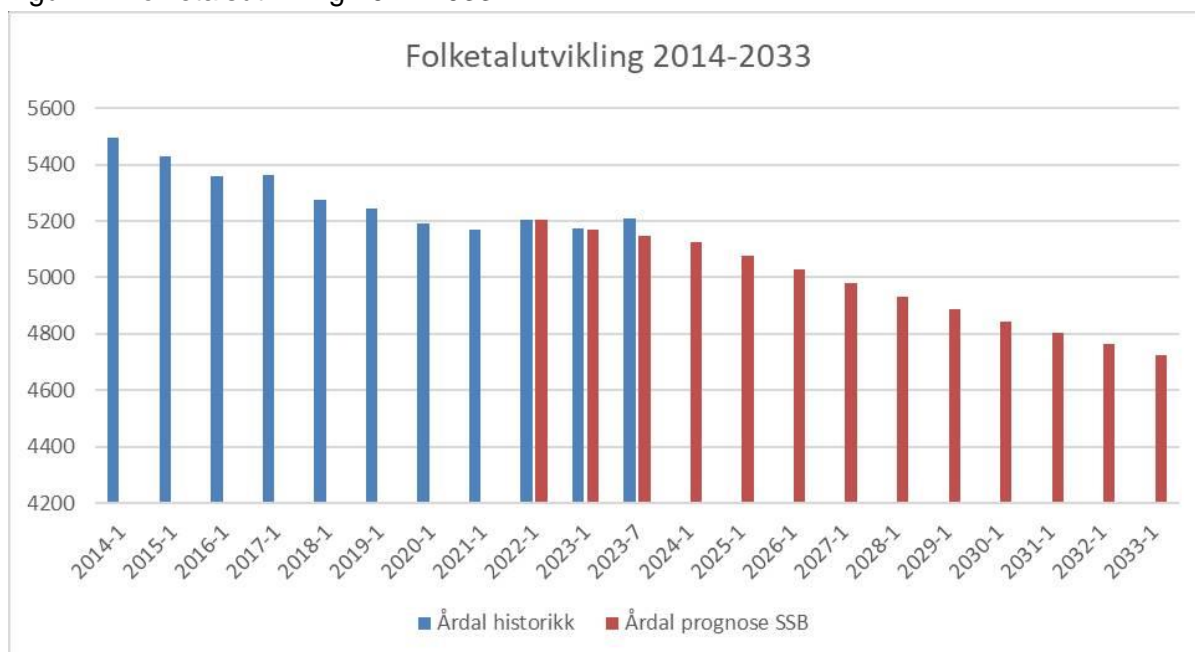
Befolkningsprognose

SSB si befolkningsframskriving syner eit estimert folketal for Årdal kommune på 5 126 innbyggjarar pr 1. januar 2024.

Som det går fram av Tabell 1 under har utviklinga vore stabil dei siste åra. Folketalet i Årdal pr. 01.01. har dei siste 4 åra variert mellom 5170 og 5210. Reelt folketal pr. 01.07.2023 (5214 innbyggjarar) vert lagt til grunn for berekning av skatt og rammetilskot i heile planperioden i KS sin prognosemodell, ikkje SSB sin prognose på 5126 per 01.01.2024 med vidare prognosedgang i åra framover.

Befolkningsframskrivinga til SSB syner eit folketal på 4980 innbyggjarar 1. januar 2027 og indikerer såleis kommunen sine utfordringar framover i planperioden. Men befolkningsframskrivinga er noko i utakt med den reelle utviklinga og det kan synast som om befolkningsnedgangen har stagnert.

Figur 1 - Folketalutvikling 2014-2033

Økonomi

Finansielle måltal for utvikling av kommunen sin økonomi.

Årdal kommune legg til grunn følgjande måltal for den langsiktige utviklinga av kommunen sin økonomi. Det er ikkje venta at Årdal kommuneskal oppnå dei definerte måltala innanfor eit driftsår, men ha ei utvikling som på sikt sikrar at kommunen vert liggande på dette nivået (måltala) framover i tid:

- Netto driftsresultat i % av driftsinntekter: 1,75 %
- Netto lånegjeld i % av driftsinntekter: < 75 %
- Disposisjonsfond i % av driftsinntekter: > 5 %

Tabell 2 - Økonomisk utvikling, nøkkeltal 2024-2027

Indikator	Målsetting	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	1,75 %	-0,9 %	1,8 %	1,8 %	0,4 %
Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter	75,0 %	81,1 %	101,7 %	132,1 %	128,5 %
Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter	5,0 %	5,0 %	6,9 %	8,8 %	9,4 %

Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter

Netto finanskostnader aukar frå 17,7 millionar kroner i 2022 til 59,7 millionar kroner på slutten økonomiplanperioden. For å kunna oppnå eit positivt netto driftsresultat må difor kommunen redusera driftskostnadene monaleg. Med dei føresetnadene og tiltaka som er skissert i planen vil ein kunna oppnå å nå måltala for netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter i åra 2025 og 2026, men i 2027 vil dette verta krevjande då netto finanskostnader aukar med kring 16 millionar kroner frå 2026 til 2027 grunna auka rente- og avdragskostnader. Dette kan kompenseras ved at ein får monalege innsparingar på drift

som følgje av investeringane, men dette er ikkje kalkulert enno og difor heller ikkje lagt inn som ein potensiell omstilling/kostnadsreduksjon i økonomiplanen.

Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter

Med den investeringsplanen som ligg føre vil det i planperioden ikkje vera mogleg å oppnå måtalet om at netto lånegjeld skal vera mindre enn 75 % av brutto driftsinntekter.

Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter

Netto driftsresultat vil verta monaleg lågare i 2023 enn budsjettert slik at det ikkje vil vera mogleg å avsetja så mykje til disposisjonsfond som føreset. I Tabell 2 er det føresettinga om eit disposisjonsfond > 5 % av brutto driftsinntekter i heile planperioden.

Økonomisk oversikt drift

Tabell 3 - Økonomisk oversikt drift etter § 5-6 (tal i 1000 kr)

	Rekneskap 2022	Rev. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
Rammetilskot	-174 173	-193 669	-218 657	-222 479	-222 481	-222 486
Skatt på inntekt og formue	-185 153	-185 403	-182 693	-182 693	-182 693	-182 693
Eigedomsskatt	-67 296	-65 228	-66 908	-66 908	-66 908	-66 908
Andre skatteinntekter	-28 473	-27 698	-28 728	-28 728	-28 728	-28 728
Andre overf. og tilskot frå staten	-15 631	-9 989	-20 750	-20 750	-20 750	-20 750
Overføringar og tilskot frå andre	-90 045	-68 385	-72 350	-72 350	-72 350	-72 350
Brukarbetalingar	-20 723	-19 257	-18 177	-18 177	-18 177	-18 177
Sals- og leigeinntekter	-53 608	-65 675	-55 309	-55 309	-55 309	-55 309
Sum driftsinntekter	-635 103	-635 305	-663 571	-667 393	-667 395	-667 400
Utgifter til løn	343 049	346 374	378 755	378 755	378 755	378 755
Sosiale utgifter	71 099	83 989	85 330	85 330	85 330	85 330
Kjøp av varer og tenester	158 364	138 954	150 543	135 543	125 043	118 043
Overføringar og tilskot til andre	36 059	18 643	22 803	22 803	22 803	22 803
Avskrivningar	31 765	27 164	30 600	30 600	30 600	30 600
Sum driftsutgifter	640 336	615 124	668 031	653 031	642 531	635 531
Brutto driftsresultat	5 233	-20 181	4 461	-14 361	-24 863	-31 868
Renteinntekter	-4 078	-2 915	-6 555	-6 555	-6 555	-6 555
Utbytte	-26 123	-21 000	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Renteutgifter	11 463	16 732	24 251	24 253	29 212	37 354
Avdrag på lån	22 568	24 845	24 691	25 578	31 004	38 917

Netto finansutgifter	3 830	17 662	32 387	33 276	43 660	59 716
Motpost avskrivningar	-31 765	-27 164	-30 600	-30 600	-30 600	-30 600
Netto driftsresultat	-22 702	-29 683	6 248	-11 686	-11 804	-2 753
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	0	0	0	0	0	0
Avsettingar til bundne driftsfond	7 367	9 291	5 420	5 420	5 420	5 420
Bruk av bundne driftsfond	-8 054	-7 359	-6 663	-6 663	-6 663	-6 663
Avsettingar til disposisjonsfond	24 154	30 000	0	13 779	13 047	3 996
Bruk av disposisjonsfond	-765	-2 250	-5 005	-850	0	0
Dekning av tidlegare års meirforbruk	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringar eller dekning av netto driftsresultat	22 702	29 682	-6 248	11 686	11 804	2 753
Framført til inndecking i seinare år (meirforbruk)	0	0	0	0	0	0

Skatt på inntekt og formue / rammetilskot

Grunnlaget for skatt på inntekt og formue er ein auke på 4,1 % frå 2023 til 2024. Skatteinntektene viser elles ei flat utvikling på tilnærma 0 % vidare i planperioden.

Rammetilskotet viser ein auke på 7,2 % frå 2023 til 2024 og 1,7 % i 2025. Rammetilskotet viser elles ei flat utvikling på tilnærma 0 % vidare i planperioden.

Samla viser skatteinntektene og rammetilskotet ei auke på 4,1 % i 2023 og 5,7 % i 2024.

Grunnlag for rammetilskotet er 5 214 innbyggjarar pr. 1. januar 2024 (same som reelt pr. 1. juli 2023) og utarbeida i høve KS sin prognosemodell.

Eigedomsskatt forretningseigedom

Årdal kommune gjennomførte ein lovpålagt 10-års taksering av eigedomsskatt frå skatteåret 2022.

Nivået på eigedomsskatt på forretningseigedommane etter 10-års taksering er innarbeidd i budsjett 2024 og for resten av planperioden.

Uavklara klagesaker legg ein til grunn vert løyst og avslutta tidleg i 2024.

Eigedomsskatt kraftanlegg

Grunnlaget for utskriving av eigedomsskatt på kraftanlegg mottek Årdal kommune frå skatteetaten.

Dette er ikkje motteke ved utarbeiding av budsjettet for 2024. Med den informasjonen administrasjonen har, vil det ikkje bli vesentlege endringar i dette grunnlaget frå 2023 til 2024.

Ein legg derfor til grunn lik inntekt på eigedomsskatt for 2024, som den var i 2023.

Eigedomsskatt bustad og fritidseigedom

Årdal kommune gjennomførte ein lovpålagt 10 års taksering frå skatteåret 2022 av eigedomsskatt på bustadar-/fritidsbustadar.

Nytt grunnlag for utskriving av eigedomsskatt etter 10 års taksering, er lagt til grunn for budsjett 2024 og resten av planperioden

Avsetningar

For å kunna få budsjettet i balanse i 2024 er det naudsynt å nytta kring 5 millionar kroner frå disposisjonsfondet. Det er i budsjett2024 og økonomiplan 2024-2027 difor ikkje lagt inn avsetningar til disposisjonsfond i 2024, men frå 2025 vert det budsjettet med avsetningar til disposisjonsfond att, men nivået på avsetningane vil ikkje vera i same storleik som budsjettet for 2023 (30 millionar kroner). I 2027 aukar rente- og avdragskostnadene så mykje at avsetninga til disposisjonsfondet går kraftig ned.

Lønsjustering

Lønsvekst for 2024 er venta å verta 5,1 %. Lønsveksten er berekna med ein 8/12-effekt på registrerte stillingar/lønsbudsjett for 2024. Dette er innarbeidd i talmaterialet og fordelt på ansvarsområda.

Pensjonskostnader

Vekst i pensjonskostnadane for kommunane er venta å auke i samband med lønsveksten. KLP legg til grunn prognosar frå SSB og Norges Bank kring løns- og trygdeoppgjøret for 2024. Reguleringspremien for 2023 vart svært høg (over 50 mill.) og skal etter amortiseringsprinsippet kostnadsførast over 7 år, kostnadene til pensjon vil difor auka ein i åra framover. Kommunen sin prognose legg til grunn KLP sin regulering i2024 og utifrå dette vil pensjonskostnad til KLP få ein auke på 11,2 mill. for 2024. For Staten pensjonskasse er det mindre endringar

Finansinntekter og -utgifter

Finansinntekter og –utgifter er berekna etter Kommunalbanken sine renteprognosar med omsyn til den delen av porteføljen som er fastrentelån. Lånerenta er forventet å reduserast frå ca. 5,4 % i 2024 til 4,3 % i 2027. Det høge rentenivået og auka investeringskostnader gjer at

renteutgiftene til Årdal kommune i perioden er venta å veksa til ca. 37 millionar kroner i 2027, mot 11,4 millionar kroner i 2022 og budsjettet 16,7 millionar kroner i 2023.

Høgare renter ser ikkje ut til å verta kompensert fullt ut gjennom auka rammetilskot, slik at andre kostnader må reduserast i takt med auka rentekostnader.

Kommunen legg til grunn eigarskapsmeldinga i forkant av planperioden. For å oppnå ein eigenkapitalbeholdning stor nok til å handsame investeringsnivået i planperioden, er kommunen avhengig av ein utbytepolitikk som gjev innbetaling av utbytte frå solide selskap kommunen har eigarinteresser i. For planperioden ligg årleg inne eit budsjettet utbytte på 10 millionar kroner i samband med ein aktiv utbytepolitikk i kommunen.

Sal av konsesjonskraft i planperioden er sett etter kva nivå avtalen med Årdal Energi Holding AS har p.t. Det er budsjettet med 10 millionar kroner i utbytte kvart år i planperioden. Dette er mindre enn åra 2022 og 2023, men høgare enn tidlegare. Reelt utbytte er avhengig av økonomien i selskapa Årdal kommune har eigarinteresse i.

Avdrag er berekna ut frå investeringsnivået, årsbudsjett 2024 og økonomiplan 2024-2027. Investeringane i planperioden er sett i høve eit venta investeringsnivå utifrå handlingsplanar og då spesielt Helse- og omsorgsplan 2019-2029. Dette vil føra til auke i avdrag grunna store investeringar.

Det er heft usikkerheit i berekningar både i høve investeringsvolum og rentenivå.

Til disposisjon for tenesteområda

Tabell 4 - Løyvingsoversikt drift etter § 5-4 andre lekk (tal i 1000 kr)

	Rekneska p 2022	Rev. budsjet t 2023	Øk.pla n 2024	Øk.pla n 2025	Øk.pla n 2026	Øk.pla n 2027
Folkevalde	6 094	5 684	5 797	5 472	5 248	5 099
Adm.leiing	26 390	23 248	14 884	14 503	14 235	14 059
Personalstab og fellesutgifter	10 190	11 924	13 587	13 219	12 961	12 791
Økonomistab	3 827	3 905	4 734	4 613	4 528	4 472
Støttestab	2 617	2 941	2 940	2 865	2 812	2 777
Utvikling	9 717	11 209	10 848	10 571	10 377	10 247
Tangen skule	26 766	28 671	37 092	36 126	35 450	35 001
Farnes skule	43 434	41 899	49 638	48 344	47 438	46 834
Barnehagar	42 572	40 990	46 748	45 395	44 445	43 813
Vaksenopplæring	3 067	4 200	3 355	3 266	3 203	3 161
Barnevern	11 443	10 299	14 378	14 010	13 754	13 582
Tildelingskontor	2 772	2 621	2 697	2 628	2 579	2 547
Pleie og omsorg	118 707	105 221	107 344	104 188	101 977	100 504
Bu- og miljøtenesta	55 917	51 310	64 325	62 663	61 503	60 729
Sosialtenester	5 951	8 327	21 210	20 669	20 291	20 037
Helse	46 794	44 816	48 758	47 401	46 450	45 813

Fritidstiltak	3 438	3 114	4 109	3 979	3 891	3 832
Kultur	3 772	3 671	3 269	3 153	3 070	3 016
Komm. Tek. forretningsdrift	-4 248	-14 682	-11 692	-11 936	-12 104	-12 218
Tekniske tenester	15 211	14 309	31 108	30 246	29 640	29 237
FDV - Forvaltning/Drift/vedlikehald	35 771	34 426	22 834	21 959	21 347	20 936
Reinhald	0	0	14 498	14 127	13 866	13 692
Skatt/rammetilskot/renter/avdrag	-34 870	-19 745	-27 305	-27 305	-27 305	-27 305
Momskompensasjon	-14 399	0	0	0	0	0
Sum løyvingar drift, netto	420 932	418 357	485 157	470 157	459 657	452 657
Av dette:						
Avskrivningar	6 601	7 128	5 436	5 436	5 436	5 436
Motpost avskrivningar	-6 601	-7 128	-5 436	-5 436	-5 436	-5 436
Netto renteutgifter og -inntekter	16	1	4	4	4	4
Avsetningar til bundne driftsfond	-198	1 826	220	220	220	220
Bruk av bundne driftsfond	-8 054	-7 359	-6 663	-6 663	-6 663	-6 663
Bruk av disposisjonsfond	-765	-2 250	0	0	0	0
Korrigert sum løyvingar drift, netto	429 933	426 139	491 596	476 596	466 096	459 096

Det er sentrale endringar og utfordringar frå 2023 og inn i nytt budsjettår og ny planperiode som gjev utslag på drifta. Dette gjeld bl.a. følgjande moment:

- Lønsvekst 5,1 % (+ 21,7 mill.)
- Pensjon (KLP/SPK), auke i nivå (+ 11,2 mill.)
- Auke i finanskostnad (rentekostnad) (+ 7,5 mill.)

Auken i inntekter frå rammetilskot og skatt på 25 millionar kroner frå budsjett 2023 til budsjett 2024 dekkjer ikkje desse tre momenta og fører til reduserte midlar til disposisjon for tenestoområda.

Prisar, satsar og gebyr

Prisar, satsar og gebyr for kommunen sine tenester er gjennomgått ute på områda, og er i hovudsak korrigert med ein generell auke som varierer frå om lag 4 % til 6 %. På einssilde område er prisauken større. Variasjonen er på grunn av ulike kostnadsbehov og tenester den enkelte pris representerer. Dette gjeld prisar og gebyr som ikkje er underlagt lovbestemte prissettingar.

Sjølvkostområda er gjennomgått i samarbeid med Momentum og gebyr er justert for å vera i samsvar med sjølvkostprinsippa innan vatn, avløp og feiing (100 % kostnadsdekning). På desse områda aukar gebyra frå 9 % til 32 %. Innanfor renovasjon og slam vil SIMAS utføra

desse tenestene for Årdal kommune frå 2024. Gebyret på slam vert for dei fleste abonnentane redusert med om lag 12 %. Renovasjonsgebyret går monaleg ned frå nivået i Årdal kommune i 2023, men storleiken på nedgangen varierer etter kva storleik på restavfallsdunken kundane har i 2024. Følgjande oppstilling viser gebyrendring for ein vanleg abonnent som er knytt til offentleg vatn og avlaup:

Tabell 5 - Gebyrkostnader standard abonnement med vatn og avlaup

	2023	2024	Endring i kr	Endring i %	Føresetnad
Renovasjon	6 476	4 351	-2 125	-32,8 %	Standard 140 liter restavfall
Avløp	2 438	3 211	773	31,7 %	80-250 m ²
Vatn	3 457	3 754	297	8,6 %	80-250 m ²
Feiing	610	824	214	35,1 %	1 pipe
Totalt	15 004	14 164	-840	-5,6 %	

Tilsvarende kostnader for ein vanleg abonnent som har slamtank og ikkje knytt til offentleg vatn vil verta:

Tabell 6 - Gebyrkostnader standard abonnement med slamtank, ikkje knytt til offentleg vatn

	2023	2024	Endring i kr	Endring i %	Føresetnad
Renovasjon	6 476	4 351	-2 125	-32,8 %	Standard 140 liter restavfall
Slam	1 896	1 659	-237	-12,5 %	Slamtank < 4,5 m ³
Feiing	610	824	214	35,1 %	1 pipe
Totalt	11 005	8 858	-2 147	-19,5 %	

Som tabellane over viser, vil gebyrkostnadene på desse tenesteområda gå ned for dei aller fleste innbyggjarane.

På sjølvkostområda byggesak og delesak er det budsjettert med ein kostnadsdekning på kring 24 % og for oppmåling er det lagt opp til ein kostnadsdekning på om lag 40 %. Innanfor desse områda er det ikkje lovpålagt med 100 % kostnadsdekning. Ein del av desse gebyra er føreslått monaleg auka for å dekkja ein større del av kostnadene med tenestene.

Tiltak/prioriteringar

Kommunedirektøren har prioritert følgjande tiltak knytt til tenesteytinga i kommunen utifrå behov og gjeldande vedtak. Alle tal mot budsjett 2023.

Utdanning og oppvekst

- Skulane - vidareført auke i tal stillingar som vedteke i revidert budsjett 2023 (12 stillingar)
- Skulane - auke programvarelisensar kr 250'
- Skulane - redusert refusjon frå andre kommunar kr 650'
- Skulane - redusert refusjon frå staten kr 800'
- Barnehagane - redusert foreldrebetaling kr 1,3 mill.
- Barnehagane - auka kostnader matvarer kr 100'
- Barnehagane - auka matpengar kr 180'
- Barnevern - auka fosterheimgodtgjering og utgiftsdekning kr 1,56 mill.
- Barnevern - auka kjøp av tenester frå stat og fylke kr 980'.

- Barnevern - auka kjøp av tenester frå private kr 740'

Helse og omsorg

- Fortsetja å innføring av årsturnus - gjev ikkje ein direkteinnsparing, men betring av planlegging og indirekte betring av drift. Evt. justering av dette i revidert budsjett 2024
- Pleie og omsorg - auka budsjett overtid kr 2,5 mill.
- Pleie og omsorg - vikarbyrå kr 5,3 mill. I tillegg er det budsjettet med at alle stillingar er tilsett, så budsjettposten dekkjer berre tilleggskostnaden ved at ein må bruka vikarbyrå i staden for egne tilsette
- Pleie og omsorg - redusert kjøp av tenester frå private -kr 1,2 mill.
- Bu- og miljø - auka budsjett overtid kr 1,3 mill.
- Bu- og miljø - auka refusjon frå staten -kr 920'
- Helse og omsorg - vidareføring av stillingsressurs for oppfølging av sjukmelde/vikarar, betring av total bemanning kr 650'
- Sosialtenester - auka kostnader til introduksjonsstønad kr 2,0 mill.
- Sosialtenester - reduserte kostnader til kvalifiseringsstønad -kr 530'
- Helse - auka kostnader til vikarlegar legekontor kr 2 mill.
- LMS - prisauke avtale kr 1,3 mill.

Kultur, miljø og samfunn

- Kultur/idrett -vidareføring av idrettskonsulent (prosjektstilling) kr 850'. Finansiert ved bruk av disposisjonsfond
- Tekniske tenester- nytt tiltak: førebyggjande vedlikehald plastring av elveløp kr 500'
- Tekniske tenester- auke førebyggjande vedlikehald rassikring kr 150'
- Tekniske tenester- auka vedlikehald Ofredalsvegen kr 500'
- Tekniske tenester - Trafikktrygging Vesvegen, gjerde, gatelys og asfalt kr 750'
- Tekniske tenester – Brannvern. Auka refusjonar -kr 600'
- FDV - auke vedlikehald bygg kr 1,1 mill.
- FDV - auke straumkostnad kr 200'
- FDV - auke husleiger/ eigedomsgebyr kr 500'
- Renovasjon og slam - SIMAS utfører dette på vegne av Årdal kommune frå 2024
- Reinhold vert skild ut frå FDV som eige ansvarsområde

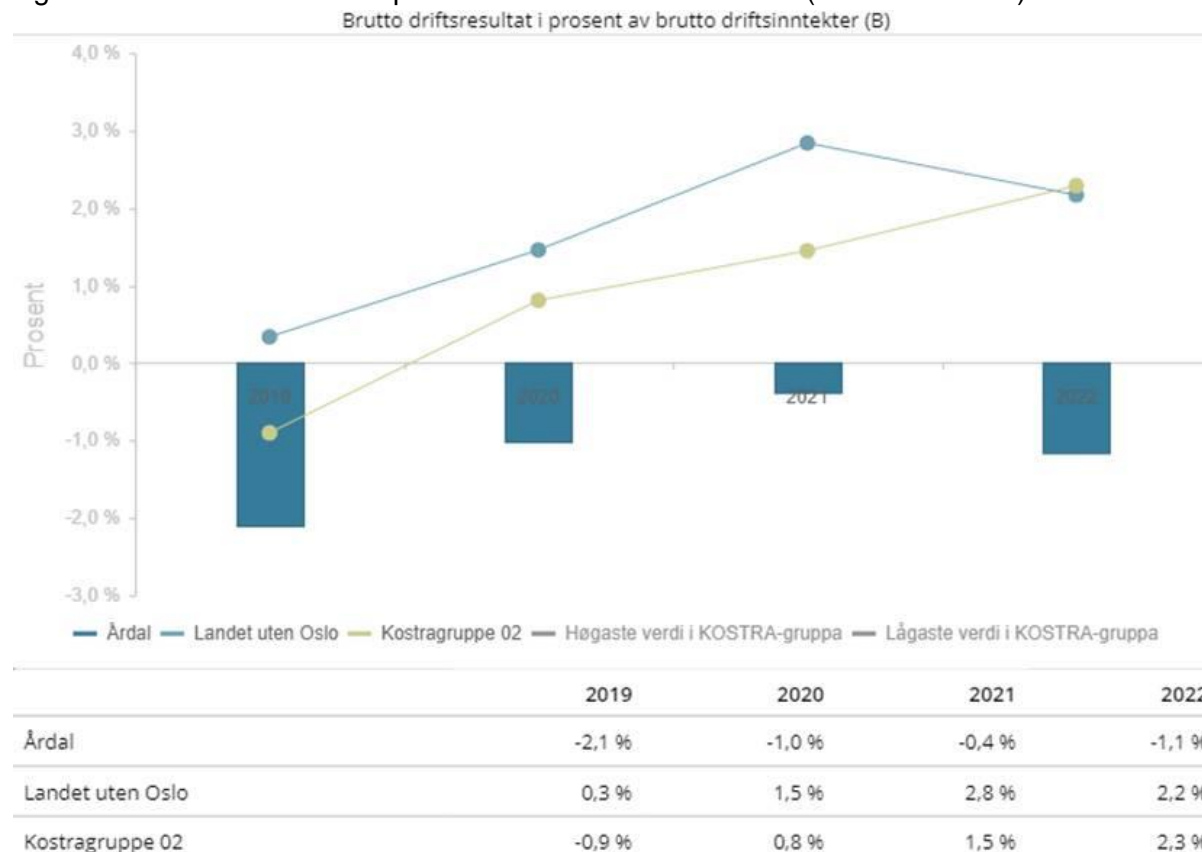
Administrasjon og folkevalde

- Folkevalde - auke tilskotsmidlar kr 125'
- Lærlingar - auka satsing kr 970'
- Styrka opplæring - m.a. Sogn opplæringskontor og Vil vite 1,2 mill.
- Adm./personal - auke rekrutteringsstipend kr 150'
- Adm./personal - auke nyttilsettstipend kr 60'
- Kontingentar - auke til KS, Landssamanslutninga av vasskraftkommunar, Vestland Fylkeskommune, Kinn kommune (innkjøpssamarbeid) m.m. kr 510'
- Adm./personal - leiarutviklingsprogram 2024 kr 500'
- Næringsutvikling - uendra driftsnivå Årdal Utvikling i planperioden på kr 5,2 mil. pr år. Finansiert ved inndekning via næringsfond

Nedprioritering/innsparing

Som det går fram av Tabell 2 var brutto driftsresultat i 2022 minus 5,2 millionar kroner, driftskostnadene var større enn driftsinntektene. Brutto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter siste 4 åra er vist i Figur 1.

Figur 2 - brutto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter (tal frå KOSTRA)

Kostrata viser at landet utan Oslo i gjennomsnitt hadde eit brutto driftsresultat på 2,2 % i 2022. Tilsvarande tal for Kostragruppe 2 (som er kommunar som kan samanliknast med Årdal kommune) var 2,3 % i 2022.

Hadde Årdal kommune hatt same prosentvise brutto driftsresultat dei siste 3 åra som kommunar i Kostragruppe 2, ville Årdal kommune i denne 3-årsperioden hatt i gjennomsnitt 15,1 millionar kroner meir årleg til å setja av til framtidige investeringar.

Staten reknar at kommunane bør ha eit netto driftsresultat på minst +1,75 % for å ha ein sunn økonomi. Då det aller meste av inntektene er relativt faste, må Årdal kommune redusera driftskostnadene for å få ein sunn økonomi. Med dei auka rente- og avdragsutgiftene som er venta dei neste åra, må Årdal kommune redusera driftskostnadene monaleg for å oppnå dette.

I 2020 hadde Årdal kommune eit netto driftsresultat på -1,7 %. I 2021 var det +0,1 % medan det i 2022 var 3,6 %. Auken i 2022 skuldast utbytte på 26,1 millionar kroner mot 1,4/3,2 millionar kroner i 2020/2021. Med eit utbytte på nivå med 2020/2021 ville netto driftsresultat i 2022 vore -0,2 %.

Budsjettet for 2023 er sett opp med eit forventta netto driftsresultat med +4,7 %. I budsjettet for 2023 er det lagt til grunn at driftskostnadene vert 25 millionar kroner lågare i 2023 enn

rekneskapen for 2022, medan inntektene er budsjettert om lag likt som rekneskapen for 2022. Det er budsjettert med utbytte på 21 millionar kroner.

Utbytteinntektene ser ut til å verta om lag som budsjettert, driftsinntektene truleg litt høgare enn budsjettert, men driftskostnadene aukar monaleg frå 2022, dei vert ikkje 25 millionar kroner lågare enn i 2022 som budsjettert. Det er m.a. tilført ein god del ressursar innan oppvekst, jamfør kommunestyresak 034/23 (revidert budsjett 2023).

Realiteten er at netto driftsresultat i 2023 truleg vil krypa ned mot 0 % og det vil ikkje vera mogleg å setja av i nærleiken av dei 30 millionar kronene til disposisjonsfond som budsjettert.

Kommunedirektøren skal legge fram eit budsjett 2024 og økonomiplan for 2024-2027 i balanse, og lyt gjennomføre vurdering av ned prioriteringar utifrå utvikling og endring i rammevilkår. Årdal kommune sitt budsjett 2024 er lagt fram med grunnlag i rammevilkår frå statsbudsjett 2024, der forutsetningane for vekst i prisar, lønningar og renter vert lagt til grunn.

Kostra-analysar viser at Årdal kommune har eit relativt høgt utgiftsnivå på fleire ulike område. Programvara Framsikt analyserer kostra-tal frå alle kommunar i Noreg og Tabell 6 viser innsparingspotensiale for ulike område i Årdal kommune. Alle tal er i millionar kroner pr. år og tala er justert for utgiftsbehov.

Det er viktig å merka seg at det teoretiske innsparingspotensialet er berekna under føresetnad at alle kommunar bokfører kostnader 100 % i samsvar med kostra-standarden og rapporterer 100 % korrekt. Det vil alltid vera feilkjelder som gjer at slike analysar ikkje er til å stola 100 % på, men analysane indikerer at Årdal kommune har eit relativt høgt kostnadsnivå samanlikna med andre kommunar. Spesielt ser ein dette innan for Pleie og omsorg.

Samanlikningstala er avlagt rekneskap 2022 + andre innrapporterte tal for 2022. Grunna stor kostnadsauke innanfor skular i 2023-2024 i Årdal kommune, vil ein tilsvarande analyse for 2024 gje høgare potensielt innsparingspotensial på området Grunnskule enn Tabell 6 syner.

Tabell 7 - Teoretisk innsparingspotensiale

Tenesteområde	Teoretisk handlingsrom i mill. kroner årleg
Adm, styring og fellesutgifter	0,0
Barnehage	1,8
Barnevern	1,4
Brann og ulykkesvern	0,0
Grunnskole	1,7
Kirke	0,8
Kommunale boliger	1,7
Kommunehelse	0,0
Kultur og idrett	1,9
Landbruk	0,4
Næringsforv. og konsesjonskraft	6,5
Plan, kulturminner, natur og nærmiljø	3,0
Pleie og omsorg	39,7
Samferdsel	0,4

Sosiale tjenester	0,0
Totalsum	59,3

Då både renteutgifter og utgifter til avdrag på lån aukar kraftig, må brutto driftsresultat forberast. Då det er relativt lite handlingsrom til å auka inntektene betyr dette at Årdal kommune må redusera driftskostnader. Det vert i planperioden budsjettert med at brutto driftsresultat må betrast med vel 30 millionar kroner i forhold til rekneskapan for 2022. I realiteten vil innsparingane måtta verta større enn dette då kostnadsnivået i løpet av 2023 har auka monaleg, spesielt innanfor skulesektoren.

Kommunedirektøren har difor starta arbeidet med eit omstillingsprosjekt med føremål å redusera årlege kostnader frå dagens nivå med 40-45 millionar kroner i løpet økonomiplanperioden. Prosjektet vil verta gjennomført i samarbeid med dei tilsette/tillitsvalte.

Då løn er den største utgiftsposten til kommunen vil dette også medføra at tal årsverk må reduserast. Kommunedirektøren vil gå gjennom organisering av tenestene, eksterne kontraktar, tenestenivå m.m. med målsetjing å kunna tilby best mogleg tenester for dei pengane kommunen har til rådvelde.

Kommunedirektør og finansutval vil ha tett samarbeid for å sikra at ein greier å nå måla i omstillingsprosjektet samstundes som ein greier å oppretthalda dei lovpålagte tenestene på eit tilfredsstillande nivå.

Kommunedirektøren har i budsjettet framlegg om å redusera kostnader / auka inntekter i 2024 på m.a. anna følgjande områder:

Tiltak	Anslått effekt 2024
Leggja ned 7 plassar i den eldste delen av Årdal sjukeheim	1 400 000
Omorganisering i Grandane	350 000
Redusera bruk av Sogn vekst	500 000
Redusera opningstid friluftsbad med 2 veker	200 000
Redusera asfaltering (frå 2,2 mill. til 1,7 mill.)	500 000
Justera rabattordning for utleige av idrettsanlegg (frå 90 til 80 %)	250 000
Auka hamneavgifta (+ 20 %)	130 000

I omstillingsprosjektet som omtala over legg kommunedirektøren i tillegg opp til at kostnadene i perioden skal reduserast i samsvar med følgjande tabell (2024 som reduksjon i forhold til dagens driftsnivå, dei andre åra som reduksjon frå førre år):

Tabell 8 - reduksjon av kostnadar i planperioden

År	2024	2025	2026	2027
Reduserte kostnader	11 000 000	15 000 000	10 500 000	7 000 000

Dei reduserte kostnadene er i økonomiplanen spreidd på alle tenesteområda (jamfør Tabell 3) med eit forholdstal som samsvarar med brutto driftskostnader på områda i dag. I omstillingsprosjektet vil ein måtta omprioritera mellom tenesteområda.

Investeringar i økonomiplanen

Utgangspunktet for investeringane i planperioden 2024-2027 er gjeldande økonomiplan 2022-2026 og oppdaterte handlingsplanar frå FDV og VAR.

Dei framtidige investeringane kommunen legg til grunn, er i hovudsak lagt opp med hovudprioritering motvedteken helse- og omsorgsplan der strukturelle investeringar innan helse og omsorg er sentralt.

I planperioden 2024-2027 er dette lagt inn med ein netto investering (etter stønad frå Husbanken) på 313 millionar kroner.

Innanfor utdanning og oppvekst er det lagt inn bygging av eit nytt felles skule- og barnehage bygg på 122 millionar kroner.

Desse to prosjekta utgjer 73 % alle investeringar i planperioden og gjev stor auke i finanskostnader mot slutten av planperioden. Pågåande prosjektarbeid kan gje endringar i kostnadsestimata.

I framlegg til investeringsbudsjett inngår det ikkje noko investeringar knytt til handlingsplanar for renovasjon, då SIMAS skal utføra desse tenestene på vegne av Årdal kommune.

I tillegg vert uferdige prosjekt med løyving i 2023 overført til 2024, jamfør sak om budsjettendringar i investeringsbudsjett 2023 som vert fremja som eiga sak.

Tabell 8 viser oversyn over investeringar i perioden 2024-2027. Tabell 9 inneheld kommentarar til investeringane.

Grunna trong ramme er det føresett at alle investeringar i perioden vert gjort med låneopptak. Det er føresett låneopptak med gjennomsnittleg løpetid på 30 år, noko som er i samsvar med dagens lånesamansetning.

Netto lånegjeld i perioden vil med investeringsplanen som føreligg utvikla seg som følgjer:

År	31.12.2024	31.12.2025	31.12.2026	31.12.2027
Netto lånegjeld	kr 538 000 000	kr 675 000 000	kr 881 000 000	kr 857 000 000

Lånegjelda vil kunna verta lågare dersom ein nyttar disposisjonsfondet til å finansiera delar av investeringane. Dei 2 store prosjekta som nemnt over har begge usikre kostnadsestimat, så samla lånegjeld i perioden vert tilsvarande usikker.

Tabell 9 - Oversyn over investeringar i perioden 2024-2027

Prosj.-nr	Investeringsbudsjett 2024-2027	2024	2025	2026	2027	Total
11108	IKT - VELFERDSTEKNOLOGI 2023	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	4 000 000
11501	IKT-SKULE	1 060 000	1 060 000	1 060 000	1 060 000	4 240 000
11502	IKT-PLATTFORM UTSTYR SERVERROM	500 000	500 000	500 000	500 000	2 000 000
11503	IKT-INVESTERING TENESTEOMRÅDA	500 000	500 000	500 000	500 000	2 000 000
12202	UTGREIING NY SKULE OG BHG STRUKTUR	2 000 000	50 000 000	70 000 000		122 000 000
13104	OMSORG - INVESTERINGSPLAN	500 000	500 000	500 000	500 000	2 000 000

16202	GATELYS LED	500 000				500 000
16205	UTSKIFTING AV BILAR OG UTSTYR	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	8 000 000
16222	REVISJON HOVEDPLAN UTEDRIFT 2023	300 000				300 000
17120	FDV MINDRE INVESTERINGAR	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	4 000 000
17125	REINHALDSMASKINER	600 000				600 000
17132	ANLEGG- OG IDRETTSPLAN FORSKOTTERING	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	4 000 000
17164	KOMMUNALE LADESTASJONER 2021	200 000	100 000	100 000	100 000	500 000
17166	KJØP AV BUSTADER	1 000 000				1 000 000
17171	MALING AV BYGG 2023	1 000 000				1 000 000
17183	FARNES SKULE INVENTAR FELLESROM UNG.SKULE 2023	150 000				150 000
17184	TANGEN SKULE INVENTAR 2023	200 000				200 000
17185	ÅRDAL KYRKJE 2023	1 000 000				1 000 000
16201	OFFERDALSTUNNELLEN	150 000				150 000
	Avlevering av fysisk arkivmateriale	1 000 000	1 000 000			2 000 000
	STRUKTURELLE INV. I OMSORG/OMSORGSSENTER	5 000 000	108 000	200 000		313 000
	OFREDALSTUNNELEN SIKRING			3 000 000		3 000 000
	Farnes kyrkje	11 100 000				11 100 000
	Lys gangveg bak Jotun stadion		2 000 000			2 000 000
	Gravemaskin kyrkjegard mm		2 000 000			2 000 000
	Traktor			2 000 000		2 000 000
	Plenklippar			600 000		600 000
	Feiemaskin	1 000 000				1 000 000
	Kantklippar (veg)			1 000 000		1 000 000
	Robotklippar Cuba stadion	350 000				350 000
	Gjerde Jotun Stadion	350 000				350 000
	Bru gamle Farnes og Bukti bru			1 000 000		1 000 000

Overvatn ved Sortland	500 000			500 000
Kjøp av tomt til miljøstasjon	3 000 000			3 000 000
Utvikling av system for jamleg klimarisikoanalyse	700 000			700 000
ENØK-tiltak kommunale bygg	2 500 000	2 500 000	1 000 000	6 000 000
Energikartlegging kommunale bygg	800 000			800 000
Farnes barnehage Brannsentral	100 000			100 000
Farnes Skule Adgangskontroll (skalsikring)	500 000			500 000
Årdalshallen Golv håndballhall	600 000			600 000
Årdalshallen Heis	1 000 000			1 000 000
Årdalshallen Skillegardin		150 000		150 000
Tangenhallen Skillegardin		150 000		150 000
Årdalshallen Teknisk rom	500 000			500 000
Rådhus 1 Varmeanlegg	5 500 000			5 500 000
Automatisk kategorisering av FDV-dokumentasjon (LAFT)	250 000			250 000
Grandane bufelleskap Adgangskontroll/nytt inngangsparti	250 000			250 000
Flotavegen 7-9 Brannvarsling	100 000			100 000
Samfunnshuset Åtg SD-anlegg		700 000		700 000
ÅBO SD-anlegg	700 000			700 000
ÅBO Adgangskontroll	200 000			200 000
Forprosjekt symjeanlegg	300 000			300 000
Farnes Skule SD- Anlegg			500 000	500 000
Farnes Skule EL- kjel			400 000	400 000
Årdalshallen Garderobe/dusjanlegg			1 000 000	1 000 000
Friluftsbadet Garderobe/dusjanlegg		1 000 000		1 000 000
Tangen skule Garderobe/dusjanlegg			1 000 000	1 000 000
Tilrettelegging for kjeldesortering på kommunale bygg	500 000			500 000

TOTAL INVESTERING EKS VA	51 460 000	175 160 000	287 260 000	9 560 000	523 440 000
VATN	7 240 000	11 515 000	6 715 000	6 625 000	32 095 000
AVLØP	17 920 000	17 070 000	2 970 000	2 570 000	40 530 000
TOTAL VA	25 160 000	28 585 000	9 685 000	9 195 000	72 625 000
Totalt	76 620 000	203 745 000	296 945 000	18 755 000	596 065 000

Tabell 10 - Kommentarer til investeringar i perioden 2024-2027

Prosj.nr	Investeringsbudsjett 2024-2027	Kommentar
11108	IKT - VELFERDSTEKNOLOGI 2023	Etter plan
11501	IKT-SKULE	Etter plan
11502	IKT-PLATTFORM UTSTYR SERVERROM	Etter plan
11503	IKT-INVESTERING TENESTEOMRÅDA	Etter plan
12202	UTGREIING NY SKULE OG BHG STRUKTUR	Flytta 1 år fram i tid, skisseprosjekt i 2024, bygging frå 2025
13104	OMSORG - INVESTERINGSPLAN	Etter plan
16202	GATELYS LED	Etter plan
16205	UTSKIFTING AV BILAR OG UTSTYR	Utskifting etter plan for FDV og Utedrift
16222	REVISJON HOVEDPLAN UTEDRIFT 2023	Omgjort til trafikktryggingssplan. Kr 400 000, av desse kr 100 000 overført frå 2023
17120	FDV MINDRE INVESTERINGAR	Etter plan
17125	REINHALDSMASKINER	Nye reinhaldsmaskiner, m.a. til idrettshall
17132	ANLEGG- OG IDRETTSPLAN FORSKOTTERING	Etter plan
17164	KOMMUNALE LADESTASJONER 2021	Nyetableringar ladestasjonar kommunale bygg.
17166	KJØP AV BUSTADER	Etter plan
17171	MALING AV BYGG 2023	Vidareførast
17183	FARNES SKULE INVENTAR FELLESROM UNG.SKULE 2023	Etter plan
17184	TANGEN SKULE INVENTAR 2023	Etter plan
17185	ÅRDAL KYRKJE 2023	Overført frå 2023 og auka med 1 mill
16201	OFFERDALSTUNNELLEN	Oppdatert prisoverslag på ny port i Ofredalstunnel kr 350 000. Overførte prosjektmidlar frå 2022 kr 200 000. Utsett til 2024 og oppdatert med nytt prisoverslag
	Avlevering av fysisk arkivmateriale	Jamfør kommunestyresak 08/22.
	STRUKTURELLE INV. I OMSORG/OMSORGSSENTER	Planlagt prosjektering i 2024, bygging frå 2025, auka med 1 mill ekstra kvart år i 2023-25 etter vedtak i sak 067/22, pkt. 15

OFREDALSTUNNELEN SIKRING	Utsett frå 2025 til 2026 grunna avklaringar kring kabling
Farnes kyrkje	Vedlikhald som tidl. Vedteke
Lys gangveg bak Jotun stadion	Utsett frå 2024 til 2025, mellombels ordna
Gravemaskin kyrkjegard mm	Utsett frå 2024 til 2025
Traktor	Etter utskiftingsplan
Plenklippar	Etter utskiftingsplan
Feiemaskin	Framskynda frå 2025 til 2024
Kantklippar (veg)	Etter utskiftingsplan
Robotklippar Cuba stadion	Gode erfaringar frå Jotuns stadion
Gjerde Jotun Stadion	Utskifting av defekt gjerde mot elv
Bru gamle Farnes og Bukti bru	Vedlikehald korrosjon på bæring etter brurapport
Overvatn ved Sortland	Utvida kapasitet, ' ny kum og utløp
Kjøp av tomt til miljøstasjon	Avtale med SIMAS om at Årdal kommune skaffar tomt til miljøstasjon. SIMAS leiger tomte hjå Årdal kommune.
Utvikling av system for jamleg klimarisikoanalyse	Samfunnsplanen Teknologi og miljø inn i framtida, tema 2.1 Energi, klima og miljø, Delmål 4. Kostnad: 1 400 000 kr, Vestland Fylkeskommune stiller med 50 % av midlane. Finansierast av miljøfondet
ENØK-tiltak kommunale bygg	Utskifting lyskjelder/andre enøktiltak
Energikartlegging kommunale bygg	Utgreiing av energi og klimatiltak for kommunale bygg
Farnes barnehage Brannsentral	Ny brannsentral
Farnes Skule Adgangskontroll (skalsikring)	Adgangskontroll må etablerast.
Årdalshallen Golv håndballhall	Utskifting/rehabilitering av idrettsgolvet i Årdalshallen av
Årdalshallen Heis	Ny heis
Årdalshallen Skillegardin	Skillegardin for å muliggjere fleirbruk
Tangenhallen Skillegardin	Skillegardin for å muliggjere fleirbruk
Årdalshallen Teknisk rom	Rehabilitering av røyr, ventilar mm
Rådhus 1 Varmeanlegg	Rehabilitering av fyrrom mm
Automatisk kategorisering av FDV-dokumentasjon (LAFT)	Samling av FDV dokumentasjon inn i LAFT systemet, Kan evt flyttast til 2025
Grandane bufelleskap Adgangskontroll/nytt inngangsparti	Tilpassing av bygg til tenesteproduksjon
Flotavegen 7-9 Brannvarsling	Ny brannsentral
Samfunnshuset Åtg SD-anlegg	Styring varme, ventilasjon mm
ÅBO SD-anlegg	Styring varme, ventilasjon mm
ÅBO Adgangskontroll	Skalsikring kontorfløy
Forprosjekt symjeanlegg	Pålegg frå miljøretta helsevern etter tilsyn
Farnes Skule SD- Anlegg	Styring varme, ventilasjon mm
Farnes Skule EL- kjel	Utskifting el-kjel ungd steget
Årdalshallen Garderobe/dusjanlegg	Renovering av anlegget (symjeanlegg)
Friluftsbadet Garderobe/dusjanlegg	Renovering av anlegget (symjeanlegg)
Tangen skule Garderobe/dusjanlegg	Renovering av anlegget (symjeanlegg)
Tilrettelegging for kjeldesortering på kommunale bygg	Investering i mindre kjeldesorteringsstasjonar

Tilråding:

1. Driftsrammene vert vedtekne med netto utgift per ansvar slik det kjem fram i løyvingsoversikt drift etter § 5-4 andre lekk.
2. Investeringsbudsjettet for 2024 vert vedteke slik det kjem fram i investeringsoversynet i saka, jf. Løyvingsoversikt investering etter § 5-5 andre lekk.

3. Skattemarginen:

Marginen/kommunal skatteøyre vert fastsett til 10,95%. Forskotskatt og forskotstrekk for 2024 på personlege skatteytarar vert skrive ut etter høgste satsane som Stortinget har vedteke for inntekt og formue.

4. Kommunale avgifter, satsar og prisar:

Prisane vert endra frå 01.01.24, slik det går fram av prislsta som ligg som vedlegg til denne saka. Alle prisar er oppgitt i norske kroner og er inkludert mva. der dette er relevant.

Termininnbetaling på offentlege skattar og avgifter:

Kommunale avgifter som Årdal kommune krev inn (vatn, kloakk, feiing og eigedomsskatt) skal betalast i 4 terminar, med forfall: 15. februar, 15. mai, 15. august og 15. november. Kommunale avgifter som SIMAS IKS krev inn på vegne av Årdal kommune følgjer SIMAS IKS sine rutinar for fakturering.

5. Husleigenivå:

Husleigene i kommunale utleigebustadar vert justert frå 01.01.24.

6. Disposisjonsfondet:

Det vert nytta kr 850 000 av disposisjonsfondet til idrettskonsulent, jamfør kommunestyresak 67/22.

7. Næringsfondet:

Det vert nytta kr. 5 663 000 av næringsfondet til fylgjande overføringar:

Visit Sognefjord	kr 390 000
Sogn Regionråd	kr 948 000
Veterinærtenesta	kr 125 000
Årdal Utvikling	kr 5 200 000

8. Eigedomsskatt:

a) Årdal kommune skriv ut eigedomsskatt med heimel i paragraf 3 a i lov om eigedomsskatt, dvs. alle faste eigedommar.

b) Skattesatsen er 7 promille av skattetakstgrunnlaget. For bustader og fritidseigedomar er skattesatsen 4 promille av skattetakstgrunnlaget gjeldande frå 2021 jf. esktl. §11 første ledd

c) For eigedomsskatteåret 2024 skal det også skrivast ut eigedomsskatt på eit «særskilt fastsett grunnlag» i medhald av overgangsregelen til eiendomsskattelova §§

3 og 4 første ledd. *Det særskilte grunnlaget skal i 2024 være lik 6/7 av differansen mellom eiendomsskattegrunnlaget i 2018 og 2019 som er forårsaket av nye verdsettelsesreglar og at produksjonsutstyr- og installasjoner ikke skal reknast med i grunnlaget for verk og bruk som fra og med 2019 blir ansett som næringsseigedom.*

Bruk av overgangsbestemmelsen innebærer at kommunen innan utskrivingsfristen, dvs. 1. mars 2019, må ha fastsatt nye eiendomsskattegrunnlag for alle verk og bruk som blir næringsseiendom for å kunne beregne det særskilte grunnlaget som skal trappes ned. Ved denne retakseringen skal takstgrunnlaget kun omfatte tomt, bygg og maskiner som tjener bygget eller eiendommen. I tillegg skal taksten være fastsatt etter den nye verdsettelsesregelen i esktl. § § 8 A - 2 første ledd: «Verdet av eiegenomen skal setjast til det beløp ein må gå ut frå at eiegenomen etter si innretning, brukseigenskap og lokalisering kan bli avhenda for under vanlege salstilhøve ved fritt sal. Verdet av næringsseigedom skal setjast til teknisk verde når det ikkje er mogleg å fastsetje verdet etter regelen i første punktum.»

d) For eiegenomsskatteåret 2024 skal det vidare skrivast ut eiegenomsskatt på bygninger og grunnareal for verk og bruk som fra og med 2019 blir ansett som næringsseiendom, så langt disse var omfatta av eiendomsskattegrunnlaget for verk og bruk i 2018, jf. overgangsregelen til eiendomsskatteoven §§ 3 og 4 andre ledd.»

e) Eiegenomsskatten skal betalast i 4 terminar med forfall: 15. februar, 15. mai, 15. august og 15. november.

f) Ved taksering og utskrivning av eiegenomsskatt nyttar Årdal kommune tidlegare vedtekne skattevedtekter.

g) Fritak for eiegenomsskatt

Fritak for eiegenomsskatt for skatteåret er annonsert og objekteigarane har måtta søka om fritak for skatteåret 2024 (jf. Lov om eiegenomsskatt).

Det vert fremja eiga sak på dette til kommunestyret.

9. Årdal kyrkjelege fellesråd:

Overføringa til Årdal kyrkjelege fellesråd vert fastsett til kr. 5 100 000 for 2024.

10. Låneopptak:

Finansieringa av investeringane i 2024 i samsvar med investeringsbudsjettet, vert dekkja inn med 100 % låneopptak.

11. Eigenkapitalinnskott KLP/bruk av premiefond:

Eigenkapitalinnskottet til KLP på omlag kr 1 890 000 vert finansiert med bruk av ubunde kapitalfond. Ein eventuell rest på premiefond i KLP skal nyttast til betaling av pensjonskostnadane i 2024.

12. Årdal kommune tek opp inntil kr. 10 millionar i Startlånsmidlar til vidaretildeling.

13. Kommunedirektøren får i oppdrag å etablere eit omstillingsprosjekt med føremål å sikra at kommunen oppnår eit netto driftsresultat som budsjettert.

Kommunedirektøren rapporterer fortløpande til Formannskapet.

14. Framlegg til budsjett 2024, økonomi- og handlingsplan 2024-2027 vert i samsvar med kommunelova §14-3 lagt ut til offentleg ettersyn med høringsfrist 13. desember.

30.11.2023 Formannskapet

Framlegg frå kommunedirektøren til endring i tilråding

Endring i punkt 6. Det vert nytta kr 850 000 av disposisjonsfondet til idrettskonsulent, jamfør kommunestyresak 67/22. *I tillegg vert det nytta kr 4 155 000 av disposisjonsfondet for å oppnå budsjettbalanse i 2024. Samla bruk av disposisjonsfond vert kr 5 005 000.*

Nytt punkt 15

Det vert sett av kr 400 000 til å dekkja Årdal kommune sin del av kostnadene til Sogn Kommunale Oppgåvefelleskap i 2024. Dette vert finansiert ved å auka kostnadsreduksjonen i omstillingsprosjektet frå 11 millionar til 11,4 millionar kroner i 2024. Konsekvensar som følgje av dette punktet skal oppdaterast i grunnlagsmaterialet i sak Budsjett 2024, økonomi- og handlingsplan 2024-2027.

Framlegg til nytt punkt 16: oppretting av prosjekt, foreslått av Kirsti Eklund, Arbeiderpartiet

Det vert starta eit prosjekt for å sjå på arbeids- og oppgåvefordeling innan eldreomsorga. Prosjektet skal sjå på organisering av oppgåver, oppgåvefordeling mellom faggruppene og korleis velferdsteknologi kan nyttas. Prosjektet skal sjåast i samanheng med nytt omsorgssenter.

Tekstleg føring, foreslått av Kirsti Eklund, Arbeiderpartiet

Årdal kommune har i sitt planverk at vi skal ha logoped. Behovet for logoped er hos barn, unge og eldre. Arbeiderpartiet ber administrasjon jobbe med å få på plass ein logoped. I budsjetter står det at ein skal jobbe med dette. Vi ser fram til å få et resultat som tar behovet for tjenesten på alvor. Kan det være et spleiselag for skole, barnehage og helse? En logoped er også spesialpedagog, kan tjenesten kombineres med andre stillinger?

Frivillighetssentral , foreslått av Kirsti Eklund, Arbeiderpartiet

Ber om å få saka som vart utsett i februar -23 om frivillighetssentral på Årdalstangen til handsaming i kommunestyret 14.12.23.

60% til stilling ved frivillighetssentralen vert finansiert av staten, me ber om at resterande 40% vert finansiert over flyktningtilskotet.

Me ynskjer at sentralen skal koordinere frivillige tjenester til omsorgssektoren, eldre heimebuande, flyktningar m.m.

Dei nye framlegga vart teken opp til røysting punkt for punkt.

- Kommunedirektøren sitt framlegg til endring av punkt 6. - samrøystes
- Kommunedirektøren sitt framlegg til nytt punkt 15 - samrøystes
- Kirsti Eklund, AP sitt framlegg til nytt punkt 16 - samrøystes
- Kirsti Eklund, AP sitt framlegg til sak om frivillighetssentral - samrøystes
- Kirsti Eklund, AP sitt framlegg om tekstleg føring - samrøystes

Punkt 1 - 14 i tilrådinga vart teken samla opp til røysting.
Samrøystes.

I utleggingsdokumentet vil punkta bli sortert med nye nummer.

Fskap - 121/23 Vedtak

1. Driftsrammene vert vedtekne med netto utgift per ansvar slik det kjem fram i løyvingsoversikt drift etter § 5-4 andre lekk.
2. Investeringsbudsjettet for 2024 vert vedteke slik det kjem fram i investeringsoversynet i saka, jf. Løyvingsoversikt investering etter § 5-5 andre lekk.
3. Skattemarginen:
Marginen/kommunal skatteøyre vert fastsett til 10,95%. Forskotsskatt og forskotstrekk for 2024 på personlege skatteytarar vert skrive ut etter høgste satsane som Stortinget har vedteke for inntekt og formue.
4. Kommunale avgifter, satsar og prisar:
Prisane vert endra frå 01.01.24, slik det går fram av prislista som ligg som vedlegg til denne saka.
Termininnbetaling på offentlege skattar og avgifter:
Kommunale avgifter som Årdal kommune krev inn (vatn, kloakk, feiing og eigedomsskatt) og skal betalast i 4 terminar, med forfall: 15. februar, 15. mai, 15. august og 15. november. Kommunale avgifter som SIMAS IKS krev inn på vegne av Årdal kommune følgjer SIMAS IKS sine rutinar for fakturering.
5. Husleigenivå:
Husleigene i kommunale utleigebustadar vert justert frå 01.01.24.
6. Disposisjonsfondet:
Det vert nytta kr 850 000 av disposisjonsfondet til idrettskonsulent, jamfør kommunestyresak 67/22. I tillegg vert det nytta kr 4 155 000 av disposisjonsfondet for å oppnå budsjettbalanse i 2024. Samla bruk av disposisjonsfond vert kr 5 005 000.
7. Næringsfondet:
Det vert nytta kr 5 663 000 av næringsfondet til fylgjande overføringar:

Visit Sognefjord	kr 390 000
Sogn Regionråd	kr 948 000
Veterinærtenesta	kr 125 000
Årdal Utvikling	kr 5 200 000

8. Eigedomsskatt:
 - a) Årdal kommune skriv ut eigedomsskatt med heimel i paragraf 3 a i lov om eigedomsskatt, dvs. alle faste eigedommar.
 - b) Skattesatsen er 7 promille av skattetakstgrunnlaget. For bustader og fritidseigedomar er skattesatsen 4 promille av skattetakstgrunnlaget gjeldande frå

2021. Jf. esktl. §11 første ledd

c) For eideomsskatteåret 2024 skal det også skrivast ut eideomsskatt på eit «særskilt fastsett grunnlag»i medhald av overgangsregelen til eiendomsskatteloven §§ 3 og 4 første ledd. *Det særskilte grunnlaget skal i 2024 være lik 6/7 av differansen mellom eiendomsskattegrunnlaget i 2018 og 2019 som er forårsaket av nye verdsettelsesreglar og at produksjonsutstyr- og installasjoner ikke skal reknast med i grunnlaget for verk og bruk som fra og med 2019 blir ansett som næringsseigedom.*

Bruk av overgangsbestemmelsen innebærer at kommunen innan utskrivingsfristen, dvs. 1. mars 2019, må ha fastsatt nye eiendomsskattegrunnlag for alle verk og bruk som blir næringsseigedom for å kunne beregne det særskilte grunnlaget som skal trappes ned. Ved denne retakseringen skal takstgrunnlaget kun omfatte tomt, bygg og maskiner som tjener bygget eller eiendommen. I tillegg skal taksten være fastsatt etter den nye verdsettelsesregelen i esktl. § § 8 A - 2 første ledd: «Verdet av eideomen skal setjast til det beløp ein må gå ut frå at eideomen etter si innretning, brukseigenskap og lokalisering kan bli avhenda for under vanlege salstilhøve ved fritt sal. Verdet av næringsseigedom skal setjast til teknisk verde når det ikkje er mogleg å fastsetje verdet etter regelen i første punktum.»

d) For eideomsskatteåret 2024 skal det vidare skrivast ut eideomsskatt på bygninger og grunnareal for verk og bruk som fra og med 2019 blir ansett som næringsseigedom, så langt disse var omfatta av eiendomsskattegrunnlaget for verk og bruk i 2018, jf. overgangsregelen til eiendomsskatteloven §§ 3 og 4 andre ledd.»

e) Eideomsskatten skal betalast i 4 terminar med forfall: 15. februar, 15. mai, 15. august og 15. november.

f) Ved taksering og utskrivning av eideomsskatt nyttar Årdal kommune tidlegare vedtekne skattevedtekter.

g) Fritak for eideomsskatt

Fritak for eideomsskatt for skatteåret er annonsert og objektigarane har måtta søka om fritak for skatteåret 2024 (Jf. Lov om eideomsskatt).

Det vert fremja eiga sak på dette til kommunestyret.

9. Årdal kyrkjelege fellestråd:

Overføringa til Årdal kyrkjelege fellestråd vert fastsett til kr. 5 100 000 for 2024.

10. Låneopptak:

Finansieringa av investeringane i 2024 i samsvar med investeringsbudsjettet, vert dekkja inn med 100 % låneopptak.

11. Eigenkapitalinnskott KLP/bruk av premiefond:

Eigenkapitalinnskottet til KLP på omlag kr 1 890 000 vert finansiert med bruk av ubunde kapitalfond. Ein eventuell rest på premiefond i KLP skal nyttast til betaling av pensjonskostnadane i 2024.

12. Årdal kommune tek opp inntil kr. 10 millionar i Startlånsmidlar til vidaretildeling.

13. Kommunedirektøren får i oppdrag å etablere eit omstillingsprosjekt med føremål å sikra at kommunen oppnår eit netto driftsresultat som budsjettert.

Kommunedirektøren rapporterer fortløpande til Formannskapet.

14. Det vert sett av kr 400 000 til å dekkja Årdal kommune sin del av kostnadene til Sogn Kommunale Oppgåvefelleskap i 2024. Dette vert finansiert ved å auka kostnadsreduksjonen i omstillingsprosjektet frå 11 millionar til 11,4 millionar kroner i 2024. Konsekvensar som følgje av dette punktet skal oppdaterast i grunnlagsmaterialet i sak Budsjett 2024, økonomi- og handlingsplan 2024-2027.
15. Det vert starta eit prosjekt for å sjå på arbeids- og oppgåvefordeling innan eldreomsorga. Prosjektet skal sjå på organisering av oppgåver, oppgåvefordeling mellom faggruppene og korleis velferdsteknologi kan nyttas. Prosjektet skal sjåast i samanheng med nytt omsorgssenter.
16. Sak som vart utsett i februar 2023 om frivillighetssentral på Årdalstangen skal leggest fram til ny handsaming i kommunestyret 14.12.23.
 - 60% til stilling ved frivillighetssentralen vert finansiert av staten og resterande 40% vert finansiert over flyktningtilskotet. Det er ynskjeleg at sentralen skal koordinere frivillige tenester til omsorgssektoren, eldre heimebuande, flyktningar m.m.
17. *Tekstleg føring: Årdal kommune har i sitt planverk at vi skal ha logoped. Behovet for logoped er hos barn, unge og eldre. Kommunedirektøren skal jobbe med å få på plass éin logoped. I budsjettet står det at ein skal jobbe med dette. Vi ser fram til å få eit resultat som tar behovet for tenesta på alvor. Kan det vere eit spleiselag for skule, barnehage og helse? Ein logoped er også spesialpedagog, kan tenesta kombinerast med andre stillingar?*
18. Framlegg til budsjett 2024, økonomi- og handlingsplan 2024-2027 vert i samsvar med kommunelova §14-3 lagt ut til offentleg ettersyn med høyringsfrist 13. desember.